

ALLE KLOKKEN LUIDEN

Speciale serie thuislessen met opdrachten, tijdens de Corona crisis van 2020

Deel 3: Kyrie Eleison

Va- der Ja- cob, slaapt gij nog?

Al- le klok- ken lui- den. Bim bam bom.

Dit liedje kent bijna iedereen. Maar wie weet waar het eigenlijk over gaat? Je zou zeggen: over een vader die Jacob heet. Nee, vader Jacob is geen vader, maar een monnik in een klooster. Hij moet 's nachts de klok luiden voor de metten (dat is een korte kerkdienst, midden in de nacht) maar hij heeft zich verslapen! En nu luiden de klokken van de andere kloosters wel, maar zijn klokken nog niet. Nu weten jullie meteen waar de uitdrukking 'korte metten maken' vandaan komt.

Dit stukje is ook weer een canon. Je kunt hem driestemmig zingen, probeer maar eens met je huisgenoten.

vraag 1: In welke maat staat deze canon?

vraag 2: Hoe heet de laagste noot?

vraag 3: In de eerste maat zie je vier kwartnoten. Wat voor soort noten zie je nog meer?

In de vorige les heb ik verteld over Karel de Grote, die in zijn hele rijk klokkentorens liet neerzetten. Dat was vanaf het jaar 800. Karel was christen en wilde dat zijn onderdanen volgens de regels van het christendom zouden leven. Als de klokken gingen luiden moest iedereen meteen knielen en het angelus bidden.

Maar in die tijd hadden veel mensen een ander geloof, met andere goden en andere regels. Ook leefden er in het grote rijk veel verschillende stammen en volkeren door elkaar. In het oosten van ons land leefden kabouters. En die kabouters waren doodsbang voor het beieren van Karels klokken.

Kabouter Kyrië

Het beeldje dat hier rechts staat komt uit de vroege middeleeuwen. Het wordt bewaard in een museum in Trier. Opvallend is het dat het heel erg lijkt op onze kabouters.

De kabouters waren niet zo klein als je misschien denkt. Het waren erg kleine mensjes, maar lang niet zo klein als bijvoorbeeld een tuinkabouter. Waarschijnlijk (zeker is het niet) was het een mijnwerkersvolk dat uit Griekenland kwam, uit het gebied rond de Idaberg waar veel zilverbijnen waren.

Die mijnen waren op een gegeven moment helemaal uitgeput; er was geen korreltje zilver meer te vinden. Daarom trok het kleine volkje Europa in om ander werk te zoeken. De kabouters waren niet alleen goede mijnwerkers; het waren ook geweldige smeden. Er zijn veel oude verhalen over dwergen die onoverwinnelijke zwaarden konden maken. Het geheim van hun smeedkunst verklapten ze nooit; dat was en bleef 'het geheim van de smid.'

Het kaboutervolk had allerlei gewoontes: hun doden werden niet begraven, maar verbrand. De as deden ze daarna in urnen en die werden in grafheuvels gezet. Ook aten ze katten. En ze waren niet christelijk maar hadden hun eigen kaboutergoden. Het kleine volkje leefde vredig tussen andere volken, maar toen Karels klokken begonnen te beieren ging het niet meer. De nieuwe wetten van het land verboden de kabouters om op hun eigen manier te leven.

In het dorpje Hoogenloon kent iedereen de legende van kabouter Kyrië, de koning van de kabouters. Kyrie is een Grieks woord en betekent 'Heer'. Maar op een kwade dag werd Koning Kyrië doodgeschoten door een jager. Toen de andere kabouters dat hoorden begonnen ze te kermen en riepen: Is Kyrië dood? Dan ben ik weg! Die nacht hoorden de mensen honderden kleine voeten lopen. En de volgende dag waren alle kabouters voorgoed verdwenen. Waar ze naartoe zijn gegaan weet niemand...

In Hoogeloon staat een standbeeld voor de kleine koning Kyrië, dat ik afgelopen zomer bezocht heb. Gelukkig heb ik er een foto van, anders zouden jullie misschien denken dat ik het allemaal verzonnen heb!

In de klassieke muziek bestaan veel stukken die 'Kyrië eleison' heten. Dat betekent: Heer, ontferm U. Welke heer zou er dan bedoeld worden?

opdracht: Ga eens op youtube zoeken naar een paar mooie Kyrie eleisons. Hier is alvast een hele mooie: <https://www.youtube.com/watch?v=E8Mf-1A6YtE> Deze is heel erg oud, misschien wel uit de tijd van Karel! Luister eens hoe geheimzinnig deze muziek klinkt. Er is een heel mooi plaatje bij. Kun je zien wat er op plaatje gebeurt?

Groetjes van Xandra.